

UDKAST TIL HØRINGSSVAR

DANSKE
REGIONER

13-02-2014

Sag nr. 14/477

Dokumentnr. 4215/14

Høringssvar til Det danske landdistriktsprogram 2014-2020

Danske Regioner har modtaget udkast til Det Danske Landdistriktsprogram 2014-2020 i høring.

Generelt finder Danske Regioner, at udkastet til landdistriktsprogram 2014-2020 har flere gode elementer, men også flere mangler. Regeringens store fokus på jobskabelse og vækst er ikke optimalt afspejlet i landdistriktsprogrammet. Europa-Kommissionen har med forordningerne for ESI-fondene forsøgt at skabe nye innovative rammer for indsatsen, bl.a. via partnerskabsaftalen, som fokuserer på samarbejde mellem landdistriktsfonden, fiskerifonden, socialfonden og regionalfonden, men dette lader sig ikke afspejle i landdistriktsprogrammet.

SWOT og behovsanalyse

Danske Regioner finder, at SWOT-analysen og behovsanalysen identificerer mange af de udfordringer og muligheder, der findes i landdistrikterne. Der er dog en manglende sammenhæng mellem de identificerede styrker og muligheder i SWOT-analysen og indsatsen under de forskellige prioriteter. Der identificeres ganske rigtigt muligheder for, at indsatser inden for erhvervsudvikling kan bidrage til at skabe beskæftigelse og vækst i landdistrikterne. Men det viser sig ikke i de konkrete indsatsområder i forhold til udvikling af landdistrikterne.

Det identificeres i SWOT-analysen, at samarbejde baner vejen for innovation i virksomhederne, og målet er at fremme samarbejde på tværs af sektorer og aktører om udvikling af lokalområdet. Danske Regioner er helt enig i denne analyse, og havde derfor gerne set et større fokus på dette i programmet.

Dampfærgevej 22
Postboks 2593
2100 København Ø

T 35 29 81 00
F 35 29 83 00
E regioner@regioner.dk

SWOT analysen viser, at den økonomiske krise har medført en faldende beskæftigelsesfrekvens i Danmark, hvilket især har ramt landdistrikterne. Derfor kan det undre, at fokus især er på at skabe vækst i det primære erhverv, landbruget, i stedet for også at inkludere følgeerhverv og de bredere erhverv i landdistrikterne, hvor der er større muligheder for at skabe vækst i beskæftigelsen. Landbruget har generelt en faldende beskæftigelsesfrekvens, og det er en tendens, der er svær at vende.

Det identificeres desuden, at behovet for grøn omstilling, grønne jobs, innovation i fødevarerektoren, produktivitetsudvikling og konkurrenceevne i fødevarerektoren samt flere iværksættere og lokale arbejdspladser, skal følges i det kommende landdistriktsprogram. Danske Regioner er positive over for behovsanalysen og havde derfor gerne set, at det i højere grad blev vægtet i forhold til de konkrete indsatser. Hvis der skal skabes øget beskæftigelse i landdistrikterne, er samspillet mellem de lokale, kommunale og regionale aktører altafgørende. Der står i behovsanalysen, at udviklingen skal ske i et konstruktivt samspil med de kommunale og regionale myndigheder og lokale aktører, men det er ikke afspejlet i indsatserne.

Erhvervsudvikling

Danske Regioner havde gerne set et bredere fokus på erhvervsudvikling i landdistrikterne, end det er tilfældet i udkastet til det danske landdistriktsprogram.

Der er ingen tvivl om, at landbruget har en stor erhvervsmæssig betydning i landdistrikterne, men landdistriktsprogrammet underbetoner øvrige erhvervs betydning for landdistrikternes udvikling, især i forhold til at skabe vækst og konkurrenceevne. Dermed mistes en lang række muligheder for at anvise redskaber, som kan styrke vækst i landdistrikterne. Netop landbrugets faldende beskæftigelsesmæssige betydning taler for, at der er stærkt brug for udvikling baseret på nytænkning og tværgående løsninger på tværs af sektorer og brancher. Der er brug for at skabe muligheder for brede løsninger, som går videre end alene det primære erhverv. En tværsektoriel tilgang bør især afspejle sig i mere strategiske indsatser under landdistriktsprogrammet, især i forhold til indsatserne for at skabe vækst og konkurrenceevne.

Regionerne har f.eks. stort fokus på innovation i fødevarerhvervet, især i forhold til nye konstellationer og samarbejdsrelationer som centrale elementer i udvikling af nye produkter, koncepter og processer, der er målrettet de stadig stigende markedskrav.

Det kan derfor undre, at der primært er fokus på at styrke landbrugets stilling i værdikæden fra jord til bord, når behovet er at diversificere sortimentet af fødevarerprodukter. Det primære landbrug gennemfører ikke produktudvikling alene men i samspil med andre fødevareraktører og andre erhverv. Der bør derfor lægges op til løsninger med fokus på værdikædeperspektiver med alle led fra primærproducenter som råvareleverandører, fødevarerproducenter, proces og procesudstyr, logistik og afsætning i forskellige former. Kun ved at se på hele forsyningskæden styrkes fødevarerhvervene. Danske Regioner vil derfor gerne opfordre til, at indsatserne for at skabe vækst og konkurrenceevne inkluderer hele fødevarerhvervet fra jord til bord.

LEADER

Danske Regioner er positiv over for den fortsatte prioritering af lokale aktionsgrupper og LEADER-indsatsen i landdistriktsprogrammet. Ikke mindst det større fokus på erhvervsudvikling ligger fint i tråd med den regionale indsats.

I behovsanalysen fokuseres på, hvordan de lokale ressourcer såsom natur, kulturarv, historie, geografi m.v. i sammenhæng med erhvervsstrukturerne inden for turisme, fødevarer, natur og klima giver erhvervsmæssige potentialer, der langt fra udnyttes i dag. Desværre giver udkastet til det danske landdistriktsprogram ikke umiddelbart redskaber til, hvordan dette kan udnyttes fremadrettet. De lokale aktionsgrupper kan understøtte mange tiltag, men det nuværende landdistriktsprogram har vist, at erhvervsudvikling og jobskabelse kan være udfordrende for de lokale aktionsgrupper.

Danske Regioner finder det positivt, at de lokale aktionsgrupper skal udarbejde lokale udviklingsstrategier. Det kan medvirke til at realisere det lokale udviklingspotentiale. Danske Regioner bakker derfor også op om, at det skal ske i tæt samarbejde med regionale og kommunale aktører og udviklingsplaner. Når de lokale aktionsgrupper skal arbejde med områder som erhvervsudvikling, turisme, netværk etc, er det vigtigt, at strategierne og ikke mindst implementeringen foregår i tæt samarbejde med de relevante aktører. Det er områder, der i deres natur er grænseoverskridende og derfor bør indsatsen også være det.

Det er positivt, at landdistriktsprogrammet giver mulighed for støtte til samarbejdsformer, der har til formål at bidrage til en udvikling af det lokale erhvervsliv i landdistrikterne, herunder til netværk, klynger og pilotprojekter. Men hvis klyngesamarbejde skal have en reel effekt, skal de ikke være

forankret lokalt, men regionalt eller nationalt, da kritisk masse er en forudsætning for succes.

Side 4

Klyngeinitiativer og/eller forpligtende erhvervssamarbejder kan være med til at sætte skub i udviklings- og innovationsprocesser i virksomheder samt give et kompetenceløft for virksomheder såvel som for erhvervet som helhed. Det nødvendiggør dog samarbejde på tværs af de lokale aktionsgrupper, kommuner og regioner. De regionale fødevarerindsatser har indsatsen rettet mod forskellige former for klyngedannelse, som kobler videns-, forsknings- og uddannelsesinstitutioner med virksomheder og erhvervsfremmeinstitutioner.

Kommuner og regioner har i det nuværende landdistriktsprogram fået tildelt en pulje på 280 mio. kr. i EU-midler, der har skabt større strategiske projekter i landdistrikterne, og Danske Regioner havde i den forbindelse gerne set, at puljen var fortsat i det kommende landdistriktsprogram.

Synergieffekter i forhold til de fire ESI-fonde

Det forventes, at der vil skabes merværdi mellem de fire ESI-fonde inden for innovation i SMV'er, investeringer i ny teknologi, automatisering og digitalisering, oprettelse og udvikling af klynger samt ressourceeffektivitet. Danske Regioner er enig i, at der er mulighed for at skabe synergieffekter inden for disse områder, men har ikke set eksempler i landdistriktsprogrammet på, at der lægges op til at understøtte denne synergi. Danske Regioner vil derfor opfordre til, at det beskrives, hvordan denne synergi kan opnås i praksis.

Puljen til kommuner og regioner i det nuværende landdistriktsprogram har givet gode muligheder for samarbejde på tværs af de offentlige myndigheder og de private aktører, hvilket der ellers ikke er mulighed for under Landdistriktsprogrammet. Det brede samarbejde har givet mulighed for at inddrage aktører i projekter, der kan bidrage med ny viden og ekspertise og dermed skabe større innovation i projekterne. De regionale vækstfora har gode kontakter og samarbejde med virksomhederne i regionen, og derfor er den brede medfinansiering i lokalsamfundet forøget væsentligt.

Derfor er Danske Regioner skuffede over, at Fødevareminister Dan Jørgensen i sit brev den 24. januar 2014 meddeler, at puljen ikke fortsætter i 2014-2015. Danske Regioner vil derfor gerne opfordre til, at der i programmet tilføjes en såkaldt "hvilede ordning" for regionale, vækstorienterede indsats i landdistrikterne, som med kort frist kan aktiveres, hvis der, ligesom i 2009, op-

står et ønske om at indgå samarbejde med regionerne og de regionale vækstfora.

Side 5

Danske Regioner vil desuden gerne opfordre Fødevareministeriet og Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter til fremadrettet at inddrage de regionale erfaringer, når landdistriktsprogrammet implementeres.

Kommunikation

Danske Regioner havde gerne set et større fokus på kommunikation. De konkrete erfaringer og resultater fra det nuværende landdistriktsprogram kunne med fordel være kommunikeret bredere ud, så den opnåede læring ville nå flere aktører i landdistrikterne. Det bør derfor være tilfældet i det kommende landdistriktsprogram. Der kan med fordel afholdes konferencer, seminarer, best-practice workshops, hvor erfaringerne kommunikeres. Hjemmesiden bør også have større fokus på at vise konkrete eksempler på gode projekter, opnåede effekter af programmet etc.